

[Margrete Auken]

ger i forbindelse med den pludselige lukning af den amerikanske atomreaktor PM-2A den 9. juli 1963 (fjernet i sommeren 1964) i Camp Century i den amerikanske militærbase øst for Thule?»

Begrundelse

Der henvises til en artikel »Hvad indlandsisen gemmer« i bladet Forsvar, 1. årg. nr. 1, skrevet af fredsforskeren Owen Wilkes. Af denne artikel fremgår det, at en atomreaktor, PM-2A, har været i drift i forbindelse med en amerikansk base i perioden 2. oktober 1960 – 9. juli 1963. Alt var nedgravet i indlandsisen.

Atomreaktoren blev pludselig stoppet og herefter fjernet i sommeren 1964. Basen blev totalt lukket.

Det fremgår endvidere af artiklen, at strålingsniveauet ved fjernelsen var betydelig højere end forud antaget, og at mandskabet kun kunne arbejde med fjernelsen i korte tidsrum, hvis det ikke skulle udsættes for høje strålingsdoser.

En ganske tilsvarende reaktor, PM-3A, kom i drift på Antarktis fra 1962 til 1973. Denne reaktor blev standset efter en overophedning af reaktoren med deraf følgende brand – helt parallelt til Harrisburgulykken. Det blev senere konstateret, at reaktoren, der ikke var forsynet med nødkølesystem, havde været på grænsen af en kernedismelting – »den værst tænkelige ulykke« i forbindelse med atomkraft.

Da forholdene på Antarktis ikke kan omgærdes med samme militære hemmelighedskræmmeri som på Grønland, er forholdene omkring PM-3A nogenlunde belyst. Hvad man ved, er bestemt ikke betryggende.

Af hensyn til det ømfindtlige grønlandske miljø er det på høje tid, man får oplysning om, hvad der egentlig skete med reaktoren på Thule, og hvilke sikkerhedsforanstaltninger der dengang blev truffet, og hvad man gør i dag.

Besvarelse (3/7 80):

Miljøministeren (Erik Holst):

Spørgsmålet har været forelagt miljøstyrelsen, som har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvis:

»Miljøstyrelsen kan efter at have været i kontakt med blandt andet Grønlandsministe-

riet og Forsøgsanlæg Risø oplyse, at den amerikanske atomreaktor PM-2A efter aftale med den danske regering i 1960 blev installeret på den amerikanske militære forskningsstation, Camp Century, placeret i indlandsisen, ca. 160 km øst for Thule. Formålet med installationen var at afprøve reaktoren under arktiske forhold. I aftalen mellem USA og Danmark indgik, at amerikanerne efter driftens ophør skulle fjerne alle reaktor anlæggets dele, såfremt man fra dansk side ønskede dette.

Atomreaktoren PM-2A var en 10 MW (termisk) transportabel trykvandsreaktor udviklet af den amerikanske hær beregnet til elproduktion og opvarmning på afsides beliggende steder. Reaktoren var i drift på Camp Century fra oktober 1960 til 9. juli 1963, da den efter beslutning om at nedlægge forskningsstationen på grund af indlandsisens bevægelser blev lukket ned. Reaktoren var på dette tidspunkt stadig fuldt operationsdygtig, og flytning til en anden placering – Antarktis blev nævnt som en mulighed – indgik i amerikanernes overvejelser. Alle reaktor anlæggets dele blev imidlertid efter demonteringen overført til USA, hvor tryktanken senere blev anvendt til forsøg for at bestemme dens evne til at modstå ekstreme belastninger.

I forbindelse med reaktor anlæggets placering og drift fik de danske myndigheder, herunder Atomenergikommissionen (AEK) som teknisk sagkyndigt organ, forelagt anlæggets sikkerhedsdokumentation til godkendelse. AEK blev herudover holdt underrettet om konstruktive ændringer og fik løbende tilstillet rapporter vedrørende anlæggets drift, herunder deponering af mindre mængder radioaktivt spildevand fra vandprøver og pakningslækager og vedrørende resultaterne af de kontrolmålinger, der udførtes i omegnen. For hele driftsperioden androg radioaktiviteten af det deponerede materiale 70 millicurie i alt (maksimalt tilladt deponering 50 millicurie pr. driftsår).

Til supplerung af de amerikanske rapporter inspicerede repræsentanter for AEK anlægget under installation og i driftsperioden.

Efter anlæggets demontering og fjernelse af alle anlægsdele, fast radioaktivt affald samt mindre mængder forurennet is foretog amerikanerne i perioden 17.-30. juni 1964 omfattende målinger, der viste, at strålingsni-